

Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen

11/2009–10/2011

Loppuraportti

Julkaisija:

Kainuun maakunta -kuntayhtymä

PL 400

87070 Kainuu

Puh. 08 615 541

Faksi 08 6155 4260

kirjaamo@kainuu.fi

ISSN 1795-5661

Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen
11/2009–10/2011

Loppuraportti
Marraskuu 2011

Laatija:
Hanketyöntekijä Tarja Vornanen

Kainuun maakunta -kuntayhtymä
2011
D:46

Tiivistelmä

Vuoden 2009 toisessa lisätalousarviossa valtio myönsi valtionavustusta sairaanhoitopiireille ja kunnille pandemiavarautumisen kustannuksiin, *Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen STM /3922/2009 (16.10.2009)*. Avustusta myönnettiin pandemian torjunnan ja alueellisen epidemiologisen toiminnan kehittämiseen. Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen -hanke käynnistyi Kainuun maakunta -kuntayhtymässä 1.11.2009 ja hanke päättyi 31.10.2011. Hankkeen keskeisiä tavoitteita olivat: saada toinen vakinainen hygieniahoitajan toimi Kainuun maakunta -kuntayhtymään, järjestää infektioiden torjunnan koulutusta sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle sekä kehittää epidemioiden torjuntatyötä Kainuun alueella.

Kainuun maakunta -kuntayhtymässä hygieniahoitajan tehtävä- ja toiminta-alue on laaja ja tehtävää on hoidettu ilman infektiolääkärin tukea. Tämän vuoksi hankkeen keskeisenä tavoitteena on ollut saada toinen hygieniahoitajan toimi maakuntaan. Maaliskuussa 2010 sosiaali- ja terveystoimintakunta hyväksyi esityksen toisen vakinaisen hygieniahoitajan toimen perustamisesta Kainuun maakunta -kuntayhtymään. 1.6.2010 alkaen Kainuun maakunta -kuntayhtymän palveluksessa on ollut kaksi vakinaista hygieniahoitajaa. Hankkeen aikana toinen hygieniahoitaja on toiminut hankkeessa projektityöntekijänä. Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen -hankkeen loputtua projektityöntekijä jatkaa hygieniahoitajan toimessaan.

Usean vuoden ajan Kainuun maakunta -kuntayhtymään on rekrytoitu infektiolääkäreitä. Vuoden 2012 aikana tämä tavoite toteutuu, kun Oulussa infektiolääkäriksi erikoistumassa oleva lääkäri palaa takaisin Kainuun keskussairaalaan. Hankerahoituksella on tuettu neljää Kainuun maakunta -kuntayhtymän sairaanhoitajaa, jotka ovat suorittaneet infektioiden torjunnan erikoistumisopinnot vuonna 2010. Tällä hetkellä he toimivat omissa työyksiköissään hygieniayhdyshenkilöinä.

Terveydenhuollossa eri ammattiryhmien peruskoulutus ei tarjoa riittävästi tietoa infektioiden torjunnasta. Sen vuoksi työpaikkakoulutuksella on suuri merkitys infektioiden torjuntatyön osaamisen kehittämisessä. Kainuun maakunta -kuntayhtymässä on viimeisten vuosien aikana kehitetty merkittävästi infektioiden torjunnan koulutuskokonaisuutta. Hankkeen aikana on pidetty 41 infektioiden torjuntaan liittyvää koulutusta/ luentoa, joissa on ollut osallistujia 1254. Koulutuksia on ollut runsaasti tarjolla ja niihin on osallistunut suuri joukko henkilöstöä. Henkilöstön antama palaute koulutuksista on ollut positiivista ja koulutukset on koettu tarpeellisiksi. Vuosittaiset infektioiden torjunnan koulutukset jatkuvat vakiintuneen koulutusmallin mukaan.

Hankkeen tavoitteena on ollut kehittää alueellista epidemioiden torjuntatyötä. Kainuussa tartuntatautien ja epidemioiden torjuntatyöstä vastaavat maakunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri, hygieniahoitajat sekä alueellisesti tartuntataudeista vastaavat lääkärit ja hoitajat, jotka toimivat seudullisina tiiminä. Tartuntatautien vastustamistyö on erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistoimintaa. Tartuntatautien toteamisessa, epidemioiden selvitystyössä sekä tartunnan jäljityksessä maakunnassa on vielä kehitettävää ja tähän haasteeseen pyritään tulevina vuosina vastaamaan.

Kainuussa on kattava hygieniayhdyshenkilöverkosto. Verkostoon kuuluu hoitajia erikoissairaanhoidosta, perusterveydenhuollosta, pitkäaikaishoidosta ja kotihoidosta sekä yksityisistä hoitokodeista. Hygieniayhdyshenkilöiden rooli toimintayksiköissä on tärkeä. He muun muassa ohjaavat yksiköidensä henkilöstöä infektioiden torjuntatyössä, seuraavat hoitoon liittyviä infektioita ja toimivat linkkinä yksikön henkilöstön ja hygieniahoitajien välillä.

Myös pandemian torjunnan kannalta keskeinen seikka on infektioiden torjunnan perusasioiden hallinta. Tavanomaisten varotoimien eli hyvän käsihygienian, oikean suojainten käytön, oikeiden työskentelytapojen sekä pisto- ja viiltovahinkojen ehkäisyn tulee toteutua kaikkien potilaiden hoidossa riippumatta siitä, minkä vuoksi he ovat hoidossa. Tämä periaatteen toteutuminen on tavoitteena, kun laaditaan vuosittaisia infektioiden torjunnan koulutussisältöjä. Pandemiaan varautumista varten meillä on käytössä influenssapandemiasuunnitelma. Sitä päivitetään muuttuvien tarpeiden ja uhkakuvien mukaan. Influenssapandemiasuunnitelma on työkalu, jonka mukaan me toimimme myös tulevien epidemioiden aikana.

Sisällys

1. Hankkeen tausta.....	1
2. Henkilöstön osaamisen kehittäminen infektioiden torjuntatyössä	2
3. Hankkeen tavoitteet.....	4
4. Hankkeen organisaatio	5
5. Hankkeen toteutus.....	6
6. Hankkeen tulokset	7
7. Hankkeen kustannukset	16
8. Hankkeen arviointia ja tulevaisuuden haasteita.....	17

1. Hankkeen tausta

Valtio on jo usean vuoden ajan varannut määrärahaa jaettavaksi sairaanhoitopiireille pandemiaan varautumisen kustannuksiin. Vuoden 2009 toisessa lisätalousarviossa valtio myönsi edelleen valtionavustusta sairaanhoitopiireille ja kunnille pandemiavarautumisen kustannuksiin, *Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen STM /3922/2009 (16.10.2009)*. Avustusta myönnettiin pandemian torjunnan ja alueellisen epidemiologisen toiminnan kehittämiseen. Se käsittää pandemiasuunnitelman edellyttämät alueelliset tuki- ja suunnittelutehtävät sekä varautumisen tehostettuun alueelliseen ohjaukseen pandemiauhkan ja siitä aiheutuvan voimistuneen potilaspaineen oloissa.

Valtionavustusta suositeltiin käytettäväksi ensisijaisesti asiantuntijalääkäreiden ja -hoitajien lisäämiseen sekä aikaisemmin saaduilla valtionavustuksilla palkattujen tartuntatautiasiantuntijoiden työn jatkamiseen vakinaistamalla osaavaa henkilökuntaa. Avustusta voitiin käyttää myös sairaanhoitopiirin asiantuntijoiden Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella tapahtuvaan epidemiologisen koulutuksen aiheuttamiin kustannuksiin.

Kainuussa sosiaali- ja terveysministeriön ja Oulun lääninhallituksen myöntämää valtionavustusta on käytetty jo vuodesta 2005 alkaen. Valtionavustuksella on palkattu hanketyöntekijöitä infektioiden torjunta -yksikköön. Hankkeiden aikana on kehitetty mm. hoitoon liittyvien infektioiden seuranta ja raportointia siihen liittyvien sähköisten rekistereiden avulla, työstetty ja päivitetty alueellista pandemiaan varautumisen suunnitelmaa sekä koulutettu sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstöä tartuntatauti- ja infektioiden torjuntaan liittyvissä asioissa.

2000-luku on asettanut infektioiden torjuntatyölle vaativia haasteita. Maailmanlaajuiset uhkakuvat muuttuvat, infektioille alttiiden potilaiden määrät lisääntyvät ja mikrobien resistenssitilanne huononee. Näihin tilanteisiin on pystyttävä vastaamaan riittävän nopeasti ja oikeilla toimenpiteillä. Meillä tulee olla riittävästi infektioiden torjuntatyön asiantuntijoita, näyttöön perustuvia toimintaohjeita, luotettava infektioiden seurantarjestelmä, aikaa seurata uusinta tutkimustietoa sekä riittävästi resursseja henkilökunnan jatkuvaan kouluttamiseen. Tämä edellyttää organisaation johdolta sitoutumista ja taloudellista panostusta infektioiden torjuntatyöhön. Johdon tulee olla koko ajan selvillä organisaation infektioiden torjuntatilanteesta. Edellä esitettyihin haasteisiin on pyritty vastaamaan myös Kainuun maakunta -kuntayhtymässä hankkeiden aikana.

Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen -hanke käynnistyi Kainuun maakunta -kuntayhtymässä 1.11.2009 ja hanke päättyi 31.10.2011. Hankkeen keskeisiä tavoitteita olivat: saada toinen vakinainen hygieniahoitajan toimi Kainuun maakunta -kuntayhtymään, järjestää infektioiden torjunnan koulutusta sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle sekä kehittää epidemioiden torjuntatyötä Kainuun alueella. Hanke on ollut jatkoa kahdelle edeltävälle hankkeelle, joiden keskeiset tavoitteet ovat olleet yhtenevät tämän hankkeen kanssa.

Huhtikuussa 2009 Meksikosta ja Yhdysvalloista liikkeelle lähtenyt influenssa A (H1N1) 2009 viruksen aiheuttama epidemia, joka eteni maailmanlaajuisesti pandemiaksi, johti siihen, että myös Suomessa jouduttiin päivittämään paikallisia influenssapandemiaan

varautumisen suunnitelmia. Influenssapandemiasuunnitelman päivittämisen lisäksi henkilöstön kouluttaminen tartunnan leviämisen ehkäisystä ja tartunnalta suojautumisesta oli tärkeää. Kainuussa pandemiasuunnitelman päivittäminen aloitettiin keväällä 2009 ja pandemian torjuntaan liittyvät henkilöstön koulutukset toteutettiin syksyn 2009 aikana. Influenssa A (H1N1) 2009 viruksen aiheuttaman epidemian ensimmäinen aalto ajoittui Kainuussa loka-joulukuun väliselle ajalle vuonna 2009.

Pandemian torjuntatoimet pohjautuvat infektioiden torjunnan perusasioiden hallintaan. Tavanomaisten varotoimien eli hyvän käsihygienian, oikean suojainten käytön, oikeiden työskentelytapojen sekä pisto- ja viiltovahinkojen ehkäisyn tulee toteutua kaikkien potilaiden hoidossa. Influenssaepidemian leviämisen ehkäisemiseksi väestöä ja potilaita opastettiin pandemian aikana hyvän käsihygienian ja oikean yskimisetiikan noudattamiseen. Käsihygienian merkitys infektioiden torjunnassa on kiistaton. Useissa tutkimuksissa on pystytty osoittamaan, että käsihygieniaan panostamalla voitiin vaikuttaa hoitoon liittyvien infektioiden esiintyvyyteen. Tämän vuoksi meidän tulee edelleen panostaa sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstön infektioiden torjuntatyön perusosaamisen kehittämiseen.

2. Henkilöstön osaamisen kehittäminen infektioiden torjuntatyössä

Henkilöstön osaaminen on merkittävä organisaation tuloksellisuuteen vaikuttava tekijä. Henkilöstön osaaminen vaikuttaa myös potilaalle annettavan hoidon laatuun sekä potilasturvallisuuteen. On tärkeää ylläpitää ja kehittää sekä henkilöstön jo olemassa olevaa osaamista että uuden oppimista. Organisaatiossa on kiinnitettävä huomiota osaamistarpeiden ennakointiin ja luotava henkilöstölle mahdollisuudet osallistua työtehtävien hoidon kannalta välttämättömään täydennyskoulutukseen.

Eri ammattiryhmien peruskoulutus antaa pohjatiedot ammatin harjoittamisesta. Koulutuksen jälkeen työntekijä on henkilökohtaisesti vastuussa oman ammattipätevyytensä ylläpitämisestä. Se edellyttää työntekijältä jatkuvaa oman alan osaamisen päivittämistä. Terveystieteiden eri ammattiryhmien, niin lääkäreiden kuin hoitajien, peruskoulutus ei tarjoa riittävästi tietoa infektioiden torjunnasta. Sen vuoksi työpaikkakoulutuksella on suuri merkitys infektioiden torjuntatyön osaamisen kehittämisessä.

Henkilöstön motivointi infektioiden torjuntatyötä kohtaan on tärkeää, se voi tapahtua vain riittävän koulutuksen ja työn arvostuksen myötä. Hoitoon liittyvät infektiot ja antibiooteille vastustuskykyisen mikrobit lisääntyvät. Virusten nopean muuntumisen myötä maailmanlaajuiset epidemiat ovat tätä päivää. Vain osaavan henkilöstön avulla näihin nykypäivän haasteisiin pystytään vastaamaan riittävän nopeasti ja tehokkaasti.

Infektiolääkäreiden ja hygieniahoitajien tehtävänä on ohjata ja kouluttaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä infektioiden torjuntaan liittyvissä asioissa. Koulutuksen ja ohjauksen tarkoituksena on vaikuttaa hoitokäytäntöihin niin, että ne tapahtuisivat annettujen ohjeiden mukaan. Kainuun maakunta -kuntayhtymässä on vuodesta 2005 alkaen tarjottu henkilöstölle hygieniahoitajan suunnittelemaa ja toteuttamaa infektioiden

torjunnan peruskurssia. Peruskurssin sisältö koostuu infektioiden torjunnan keskeisistä asioista.

Peruskurssin sisältö:

- Infektioiden torjunta Kainuussa; organisaatio
- Yleistä infektioiden torjunnasta ja sen merkityksestä

- Infektion syntyminen
- Tartuntatiet
- Varotoimiluokat
 - Tavanomaiset varotoimet
 - Käsihygienia
 - Suojainten käyttö
 - Työskentelytavat
 - Pisto- ja viiltovahinkojen välttäminen
 - Eristyskäytännöt

- Moniresistentit mikrobit

- Bakteeriviljelynäytteen ottaminen
 - Näytteen ottaminen
 - Pyynnön tekeminen, lähetetiedot

- Sairaalainfektioiden seuranta Kainuussa
 - SAI -järjestelmä

- Epidemian puhkeaminen osastolla; välittömät toimenpiteet

- Mistä tietoa löytyy
 - Kaiman ohjeet (intranet)
 - Kirjallisuus
 - Internet

Nämä infektioiden torjunnan keskeiset asiat tulee ottaa huomioon päivittäisessä potilastyössä, ne ovat tärkeä osa jokaisen hoitoyksikön ja työntekijän arkipäivää. Potilailla on oikeus laadukkaaseen ja turvalliseen hoitoon. Esimerkiksi hoitoon liittyvien infektioiden määrää pidetään yhtenä hoidon laadun indikaattorina. Tällä hetkellä valtakunnallisestikin esillä olevassa potilasturvallisuussuunnitelmassa hoitoon liittyvien infektioiden torjunta on nimetty yhdeksi osa-alueeksi. Euroopan komission vuonna 2007 perustamassa EUNetPaS-hankkeessa kerättiin tietoa eri jäsenvaltioissa käytössä olevista potilasturvallisuuden indikaattoreista. Yhdeksi indikaattoriksi nousi infektion torjunta, jota voidaan kuvata hoitoon liittyvien infektioiden määrällä, käsihuuhdekulutuksen määrällä sekä hygieniaoheiden noudattamisella. Edellä mainittuja indikaattoreita seurataan myös Kainuun maakunta -kuntayhtymässä.

Henkilöstölle tarjottavan infektioiden torjuntakoulutuksen tueksi tarvitaan ajan tasalla olevia toimintaohjeita. Oikeiden ja yhtenäisten työskentelytapojen luomiseksi ja ylläpitämiseksi tulee organisaatiossa olla dokumentoituun tietoon perustuvia ohjeita, joita päivitetään riittävän usein. Niiden tulee olla selkeitä ja yksiselitteisiä ja ohjeiden ole-

massaolosta tulee kaikkien tietää. Käytössä olevien ohjeiden tulee olla helposti saatavilla, joko sähköisessä muodossa intra- tai internetissä tai koottuna paperiversiona yksiköiden ohjekansioissa.

Infektioiden torjuntatyöhön tarvitaan riittävästi alan asiantuntijoita. Suomessa on todettu edelleenkin olevan liian vähän infektioiden torjunnan ammattilaisia. USA:ssa jo 1970-luvulla kerätyn SENIC -tutkimusaineiston perusteella voitiin osoittaa, että infektiolääkärin rooli on keskeinen hoitoon liittyvien infektioiden seurannassa ja torjuntatoimien ylläpitäjänä. Nykypäivänä hoitoon liittyvien infektioiden torjuntatyö edellyttää ainakin yhtä infektiolääkärää jokaiseen Suomen sairaalaan. Saman aineiston perusteella voitiin osoittaa, että sairaaloissa tulisi olla yksi hygieniahoitaja 250 potilaspaikkaa kohti. Kyseisillä resursseilla pystyttiin vähentämään tehokkaasti hoitoon liittyviä infektioita. Vuonna 2008 kerättyjen tietojen perusteella Suomessa oli yhtä hygieniahoitajaa kohti keskimäärin 253 potilasta.

Infektioiden torjuntatyön ammattilaisten toimenkuva on monipuolinen ja vaativa. Asiantuntijuuden ylläpitäminen ja kehittäminen on sekä työntekijän itsensä että työnantajan vastuulla. Infektioiden torjunnan ammattilaisille tulee antaa mahdollisuus osallistua säännöllisesti alan kansainvälisille, valtakunnallisille ja alueellisille koulutuspäiville. Uuden tiedon saaminen on perusedellytys, jotta asiantuntijat voivat jakaa tietoa alueensa henkilöstölle.

3. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen päämääränä on ollut pandemian torjunnan ja alueellisen epidemiologisen toiminnan kehittäminen Kainuun maakunta -kuntayhtymässä. Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen vaatii pandemiavalmiussuunnitelman edellyttämiä alueellisia tuki- ja suunnittelutehtäviä sekä varautumista tehostettuun alueelliseen ohjaukseen pandemiauhan ja pandemian aiheuttaman lisääntyneen potilaspaineen vuoksi.

Hankkeen tavoitteena on pysyvä alueellinen tartuntatautien epidemiologisen osaamisen lisääminen vakinaistamalla toinen hygieniahoitajan tehtävä. Tavoitteena on kehittää ja vahvistaa sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstön osaamista alueellisessa tartuntatautien epidemiologisessa toiminnassa ja infektioiden torjuntatyössä. Hankkeen kohderyhmänä on Kainuun maakunnan alueella toimiva sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstö. Hyödynsaajana on Kainuun maakunnan väestö.

Hankkeen keskeiset tavoitteet:

1. Saada toinen vakinainen hygieniahoitajan toimi Kainuun maakunta -kuntayhtymään

Kainuun maakunta -kuntayhtymään perustetaan toinen vakinainen hygieniahoitajan toimi ja se otetaan käyttöön 1.1.2010 alkaen.

2. Järjestää infektioiden torjunnan koulutusta

Tarjotaan kuntayhtymän tartuntataudeista ja infektioiden torjunnasta vastaaville lääkäreille ja hoitajille sekä muulle sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle tartuntatautien ja infektioiden torjuntakoulutusta.

Hygieniahoitajat ja tartuntataudeista vastaava, kliinisen mikrobiologian erikoislääkäri jatkavat maakunnan sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstön kouluttamista. Koulutusten sisältönä on mm. tartuntatautien ehkäisy, infektioiden torjunta ja influenssapandemiaan varautuminen. Koulutus tapahtuu keskitettyinä koulutuksina, jolloin koulutukset voidaan tarpeen mukaan välittää videoteitse kuntiin, kunta-, laitos- ja yksikkökohtaisena koulutuksena sekä käytännön ohjauksena.

Hankerahoituksella tuetaan taloudellisesti yhtä hygieniahoitajakoulutukseen lähtevää sairaanhoitajaa (esim. teoriapäivien palkallisuus ja koulutusmatkakustannukset) sekä erikoistuvaa infektio- ja tartuntatauti-THL:n tarjoaman epidemiologisen koulutuksen aikana.

3. Kehittää epidemioiden torjuntatyötä Kainuun maakunta –kuntayhtymän alueella

Kehitetään terveyskeskusten tartuntataudeista vastaavien lääkäreiden ja hoitajien sekä hygieniayhdyshenkilöiden verkostotoimintaa.

4. Hankkeen organisaatio

Hankesuunnitelmasta poiketen hankkeen **vastuuhenkilönä** on toiminut kehittämispäällikkö Marita Pikkarainen.

Puh. 044 7100862

marita.pikkarainen@kainuu.fi

Hankkeen **yhteyshenkilönä** toimi 30.11.2010 saakka ylihoitaja Maija Vasunta.

Puh. 044 7970296

maija.vasunta@kainuu.fi

Hankkeen **ohjausryhmä**:

- hallintoylilääkäri Esa Ahonen
- ylilääkäri Pekka Ruuska
- ylihoitaja Maija Vasunta 30.11.2010 saakka

Hankkeen ohjausryhmää vahvistettiin keväällä 2011 ja ryhmän uusiksi jäseniksi lupautuivat:

- ylilääkäri Mervi Niemelä
- ylihoitaja Riitta Leinonen

Hankkeen **projektiryhmä**:

- ylilääkäri Pekka Ruuska
- hygieniahoitaja Senja Torvinen
- hygieniahoitaja Tarja Vornanen

Oman työnsä ohella hankkeen nimellisenä **projektipäällikkönä** on toiminut ylilääkäri, kliinisen mikrobiologian erikoislääkäri Pekka Ruuska
Puh.(08) 6156 2133
pekka.ruuska@kainuu.fi

Hankkeen kokoaikaisena **projektityöntekijänä** on toiminut hygieniahoitaja Tarja Vornanen
Puh. 044 797 0321
tarja.vornanen@kainuu.fi

5. Hankkeen toteutus

Valtio myönsi vuoden 2009 toisessa lisätalousarviossa valtionavustusta sairaanhoitopiireille ja kunnille pandemiavarautumisen kustannuksiin. Tieto valtionavustuksen jakamisesta tuli 16.10.2009. Kainuun maakunta -kuntayhtymän sosiaali- ja terveyslautakunta teki myönteisen päätöksen valtionavustuksen hakemisesta hankkeelle ” Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen”.

Valtionavustushakemus ja hankesuunnitelma lähetettiin 20.11.2009 Oulun lääninhallitukseen. Myönteinen päätös valtionavustuksesta saatiin 16.12.2009. Lääninhallitus myönsi Kainuun maakunta -kuntayhtymälle valtionavustusta 65 039 euroa käytettäväksi pandemian torjuntaan ja varautumisen tehostamiseen. Kainuun maakunta -kuntayhtymän omarahoitusosuus oli 65 039 euroa. Hankkeen esittely on ollut Kainuun maakunnan kehittämishankkeiden internet sivulla.

Hankesuunnitelma laadittiin edellisten hankkeiden pohjalta. Hanke käynnistyi edellisen hankkeen loputtua 1.11.2009. Hankkeen epävirallinen aloituskokous pidettiin Tartuntatautien torjuntatyön ja pandemiaan varautumisen tehostaminen Kainuun maakunta -kuntayhtymässä -hankkeen päätöskokouksen yhteydessä 27.11.2009. Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen -hankkeen ohjausryhmän ensimmäinen kokous pidettiin 11.5.2010, ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana viisi kertaa.

Päätöskokous pidettiin 21.11.2011, jolloin käytiin läpi hankkeen valtionavustuksen toisen erän maksatushakemus, väliraportti, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lähettämä valtionavustusselvityspyyntö sekä loppuraportti. Kokouksessa käytiin läpi valtionavustusselvitykseen kirjattavia asioita ja keskusteltiin loppuraporttiin tehtävistä lisäyksistä ja muutoksista. Projektiryhmän kokouksia ei hankkeen aikana pidetty, vaan tarvittavat asiat käsiteltiin ohjausryhmän kokouksissa tai projektiryhmän pitämässä pienimuotoisissa palavereissa.

Ohjausryhmän kokoukset:

- 11.5.2010
- 22.11.2010
- 18.5.2011
- 21.9.2011
- 21.11.2011

Ohjausryhmä on seurannut ja arvioinut hankkeen etenemistä koko hankkeen ajan. Projektityöntekijä on pitänyt projektipäiväkirjaa ja tehnyt hankkeen väliraportin tammikuussa 2011. Väliraportti toimitettiin Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon yhdessä ensimmäisen erän maksatushakemuksen kanssa 31.1.2011. Hankkeen toinen väliraportti on tehty marraskuussa 2011 ja lähetetty toisen erän maksatushakemuksen yhteydessä Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon 20.11.2011.

Hygieniahoitaja Tarja Vornanen on toiminut hankkeessa kokoaikaisena projektityöntekijänä. Hanke tavoitteineen on liittynyt kiinteästi infektioiden torjunta -yksikön päivittäiseen toimintaan, joten myös hygieniahoitaja Senja Torvisen työpanos hankkeessa on ollut merkittävä. Kehittämissihteerin Tarja Karjalainen on hoitanut hankkeen taloushallintoon liittyvät asiat.

Hanke on edennyt laadittujen tavoitteiden mukaisesti. Hankkeen tulokset esitellään seuraavaksi.

6. Hankkeen tulokset

Hygieniahoitajan tilanne

Hankkeen yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut saada toinen vakinainen hygieniahoitajan toimi Kainuun maakunta -kuntayhtymään. Asia oli sosiaali- ja terveystieteiden käsittelyssä 3.3.2010 ja esitys toisen toimen perustamisesta hyväksyttiin. Hygieniahoitajan toimi julkaistiin haettavaksi 29.4.2010 ja 1.6.2010 alkaen Kainuun maakunta -kuntayhtymän palveluksessa on ollut kaksi vakinaista hygieniahoitajaa. Hankkeen aikana toinen hygieniahoitaja on toiminut hankkeen projektityöntekijänä. Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen -hankkeen loputtua projektityöntekijä jatkaa hygieniahoitajan toimessaan.

Kainuun maakunta -kuntayhtymässä hygieniahoitajien tehtävä- ja toiminta-alue on laaja ja tehtävää on hoidettu ilman infektiolääkärin tukea. He vastaavat koko Kainuun alueen tartuntatautien ja infektioiden torjuntatyön seurannasta, ohjauksesta ja koulutuksesta. Heidän tehtäviin kuuluu mm:

- seurata maakunnan epidemia- ja tartuntatautilannetta sekä rekisteröidä hoitoon liittyviä infektioita
- toimia asiantuntijana tartuntatautien torjunnassa ja epidemioiden leviämisen ehkäisyssä
- toimia valtakunnallisen tartuntatautirekisterin yhteyshenkilöinä ja ylläpitäjinä

- kehittää kuntayhtymän laitoshygieniaa
- järjestää infektioiden torjuntakoulutusta kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle
- ohjeistaa henkilöstöä infektioiden torjuntaan liittyvissä asioissa
- koordinoida infektioiden torjuntatyötä ylläpitävää hygieniayhdyshenkilöverkostoa sekä tartuntataudeista vastaavien hoitajien verkostoa

Usean vuoden ajan Kainuun maakunta -kuntayhtymään on haettu infektiolääkäriä. Vuoden 2012 aikana tämä tavoite toteutuu, kun Oulussa infektiolääkäriksi erikoistumassa oleva lääkäri palaa takaisin Kainuun keskussairaalaan. Infektiolääkäriin mukaan-tulo infektioiden torjunta -yksikön toimintaan vaatii uuden toimintamallin työstämistä. Infektioiden torjunta -yksikön toive on, että 50 % infektiolääkäriin työpanoksesta tulisi infektioiden torjunta -yksikön käyttöön, esim. 2-2,5 päivää viikossa. Työpanoksen jakamisesta tullaan neuvottelemaan konservatiivisen alueen vastuualuepäällikön kanssa.

Hankesuunnitelmasta poiketen hankerahoituksella on tuettu neljää Kainuun maakunta -kuntayhtymän sairaanhoitajaa, jotka ovat suorittaneet infektioiden torjunnan erikoistumisopinnot vuonna 2010. Hankerahoituksesta on maksettu heidän koulutukseen liittyvät osallistumismaksut. Tällä hetkellä he toimivat omissa työyksiköissään hygieniayhdyshenkilöinä. Infektioiden torjunta -yksikön tavoitteena on, että infektioiden torjunnan erikoistumisopinnot suorittaneita sairaanhoitajia saataisiin perehtymään hygieniahoitajan tehtäviin, jotta heitä voitaisiin käyttää esim. hygieniahoitajan sijaisena tarpeen vaatiessa. Alustavasti asiasta on keskusteltu infektioiden torjunta -yksikön esimiehen kanssa.

Infektioiden torjunnan koulutus

Toisena tavoitteena hankkeessa on ollut järjestää infektioiden torjunnan koulutusta Kainuun maakunta -kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle. Hankkeen aikana on pidetty 41 infektioiden torjuntaan liittyvää koulutusta/luentoa, joissa on ollut osallistujia 1254. Hankkeen päätyttyä on vielä neljä suunniteltua koulutusta marras-joulukuulla 2011, osallistujia näissä koulutuksissa oli 142.

Vuosittaiset koulutukset etenevät aikaisemmin laaditun suunnitelman mukaan. Infektioiden torjunnan peruskurssi järjestetään kahdesta neljään kertaan vuodessa, hygieniayhdyshenkilökoulutukset keskimäärin kaksi kertaa vuodessa ja infektioiden torjunnan alueellinen koulutuspäivä kerran vuodessa. Sairaalan Antibiootti- ja Infektioerekisterin (SAI) käyttö- ja kertauskoulutuksia järjestetään tarpeen mukaan. SAI -rekisterin käyttökoulutukset tulevat jatkossa lisääntymään, kun alustavien suunnitelmien mukaan rekisterin käyttö laajenee alueen terveyskeskussairaaloihin lisäten uusien käyttäjien määrää. SAI -rekisterin käytön laajentamisen laajuudesta riippuen infektioiden torjunta -yksikköön tarvitaan lisää henkilö- ja työaikaresurssia, jos uusien käyttäjien koulutukset toteuttaa hygieniahoitaja.

Yksikkökohtaisia, erityistilanteisiin liittyviä koulutuksia järjestetään kentältä tulevien toiveiden mukaan. Hygieniahoitajat pitävät asiantuntijaluentoja erilaisten koulutusten, kuten haavahoidon- ja lääkehoidonkoulutusten yhteydessä. Lisäksi hygieniahoitaja on pitänyt infektioiden torjunnan luentoja opiskelijaryhmille. Vuosittainen koulutussuunnitelma ja koulutusten aihealueet käydään läpi Kainuun maakunta -kuntayhtymässä sosiaa-

li- ja terveystoimialalla toimivan koulutuspäällikön kanssa. Hän vie suunnitellut koulutukset maakunnalliseen koulutuskalenteriin ja huolehtii omalta osaltaan koulutusten järjestelyistä.

Koulutukset 2010

- 20.1.2010 Ajankohtaista infektioiden torjunnassa -koulutus, hygieniayhdyshenkilöt / tartuntatautihoitajat ja kaikki muut asiasta kiinnostuneet, 61 osallistujaa
- 22.1.2010 Haavahoidon koulutus haavanhoidon vastuuhenkilöille, haavayhdyshenkilöt, hygieniahoitaja Senja Torvisen luennot, 47 osallistujaa
- 28.1.2010 Infektioiden torjunnan peruskurssi, 78 osallistujaa
- 4.2.2010 Eristystilojen siivous; infektioiden torjunnan näkökulma, SOL Palvelut Oy:n henkilökunta (nopean diagnostiikan yksikkö/päivystys), 15 osallistujaa
- 12.2.2010 SAI -koulutus, nopean diagnostiikan yksikön henkilökunta, 7 osallistujaa
- 15.2.2010 Haava hoidon osaamisen kehittäminen, kertauskurssi, 35 osallistujaa, hygieniahoitaja Senja Torvisen luento
- 26.2.2010 Hyvän hygienian perusta ja infektioiden torjunnan perusteet sairaalassa, KaKS:n käytännöt, SOL Palvelut Oy:n henkilökunta, 50 osallistujaa
- 26.3.2010 SAI -koulutus, 1 osallistuja
- 12.4.2010 SAI -koulutus, 7 osallistujaa
- 14.4.2010 Käsihygienia ja kosketuseristys, Kuhmo, 10 osallistujaa
- 16.4.2010 Käytännön haavanhoito -koulutus haavanhoidon vastuuhenkilöille, hygieniahoitaja Senja Torvisen luento, 34 osallistujaa
- 5.5.2010 Laboratorion alueellinen koulutuspäivä, hygieniahoitaja Senja Torvisen luento, 38 osallistujaa
- 19.5.2010 Noro-virus -koulutus, hoitokoti Kallio ja Tervakartano, 23 osallistujaa
- 21.5.2010 Infektioiden torjunnan peruskurssi, 24 osallistujaa
- 1.6.2010 Ajankohtaista infektioiden torjunnasta -koulutus, hygieniayhdyshenkilöt / tartuntataudeista vastaavat hoitajat ja muut asiasta kiinnostuneet, 56 osallistujaa

- 3.9.2010 Suun terveydenhuollon koulutuspäivä, Ajankohtaista infektioiden torjunnasta; käsihygienia aina ajankohtainen, hygieniahoitaja Senja Torvisen luento, 43 osallistujaa
- 19.10.2010 Infektioiden torjunnan peruskurssi, 32 osallistujaa
- 19.11.2010 Infektioiden torjunnan alueellinen koulutuspäivä, Hoitoon liittyvät infektiot, 57 osallistujaa
 - Uudet antibioottilherkkyyserajat (EUCAST), ylilääkäri Pekka Ruuska
 - Hoitoon liittyvien infektioiden seuranta ja rekisteröinti Kainuussa, SAI, hygieniahoitaja Senja Torvinen
 - Sairaalainfektiot ja niiden merkitys, infektiolääkäri Teija Puhto, OYS
 - Antibioottien tarkoituksenmukainen käyttö, infektiolääkäri Terhi Partanen, OYS
 - Hoitoon liittyvien infektioiden ennaltaehkäisy -käytännön näkökulma, hygieniahoitaja Tarja Vornanen
- 23.11.2010 Hoitoon liittyvät infektiot ja käsihygienia, KAO, lähihoitajaopiskelijat, hygieniahoitaja Senja Torvisen luento, 50 osallistujaa
- 7-10.12.2010 Berner Oy:n käsihygienia kampanja: ”Tavoitteena nollainfektiot”
 - 8.12.2010 Kainuun keskussairaala, Kajaani, 62 osallistujaa
 - 9.12.2010 Kajaanin seudun sairaala, Kajaani, 30 osallistujaa
 - 10.12.2010 kirurgian meeting, Kainuun keskussairaala, Kajaani, 12 osallistujaa
- 9.12.2010 haavanhoidon osaamisen kehittäminen; luentosarja I-IV. Infektioiden torjunta haavanhoidossa ja bakteeriviljely näytteenotto, hygieniahoitaja Senja Torvisen luento, 40 osallistujaa

Koulutukset 2011

- 19–21.1.2011 XII valtakunnalliset hygieniahoitajien koulutus- ja neuvottelupäivät, Tallinna, Haavahoidon aseptiikka, hygieniahoitaja Senja Torvisen luento, 66 osallistujaa
- 27.1.2011 Turvallinen lääkehoito -koulutus osa 1, Aseptiikka lääkehoidon toteutuksessa, hygieniahoitaja Tarja Vornasen luento, 60 osallistujaa
- 17.2.2011 Haastavat ja harvinaiset haavat, Asennetta ja aseptiikkaa hoitotyöhön, hygieniahoitaja Senja Torvisen luento, 46 osallistujaa
- 22.2.2011 Infektioiden torjunnan peruskurssi, 23 osallistujaa
- 24.3.2011 Tavanomaiset varotoimet -käsihygienia ja moniresistentit mikrobit; hoitotyön haasteet, Suomussalmi, 14 osallistujaa

- 3.5.2011 Ajankohtaista infektioiden seurannasta ja -torjunnasta, hygieniayhdys- henkilö koulutusiltapäivä, 38 osallistujaa
- 30–31.5.2011 Berner Oy:n käsihygienia kampanja: ”Tavoitteena nollainfektiot”
 - 30.5.2011 hoitokoti Kurimo, Suomussalmi, 19 osallistujaa
 - 31.5.2011 Kainuun keskussairaala, Kajaani, 23 osallistujaa
- 6.6.2011 SAI -koulutus, osasto 4, 5 osallistujaa
- 9.6.2011 Tervetuloa töihin Kainuun maakunta -kuntayhtymään -päivä, hygienia- hoitaja Senja Torvisen luento, 80 osallistujaa
- 5.10.2011 SAI -koulutus, osasto 7, 8 osallistujaa
- 12.10.2011 Hygieniayhdyshenkilöiden prevalenssikoulutus, 7 osallistujaa
- 17.10.2011 Hygieniayhdyshenkilöiden prevalenssikoulutus, 5 osallistujaa
- 19.10.2011 Infektioiden torjunnan peruskurssi, 48 osallistujaa
- 11.11.2011 Alueellinen infektioiden torjunnan koulutus: Infektion torjunta hoiva- laitoksissa ja kotihoidossa, kouluttajana aluehygieniahoitaja Heli Lankinen Pir- kanmaan sairaanhoitopiiristä, 52 osallistujaa
- 29.11.2011 Haavahoidon osaamisen kehittäminen; Infektioiden torjunta haavan- hoidossa ja bakteeriviljelynäytteenotto, hygieniahoitaja Senja Torvisen luento, 29 osallistujaa
- 1.12.2011 Turvallinen lääkehoito ja sen toteutus; Aseptiikka lääkehoidon toteu- tuksessa, hygieniahoitaja Tarja Vornasen luento, 30 osallistujaa
- 1.12.2011 Ajankohtaista infektiosta, HIV-potilaan kohtaaminen, kouluttajana eri- tyissuunnittelija, Th, TtM Annu Voutilainen, 31 osallistujaa

Hygieniahoitaja Senja Torvinen on suositellut, että yksiköiden esimiehet huolehtisivat, että kaikilla työntekijöillä on mahdollisuus osallistua infektioiden torjunnan peruskurssille. Hygieniayhdyshenkilöille suunnatut koulutukset tarjoavat uutta ja ajankohtaista tietoa infektioiden torjunnasta yhdyshenkilöille. Yhdyshenkilöt voivat puolestaan välittää ajan- kohtaista tietoa omien yksiköidensä henkilöstölle. Alueellisten koulutuspäivien teemat on valittu ajankohtaisten aihealueiden mukaan. Luennoitsijoita alueellisiin koulutuspäi- viin on pyritty järjestämään myös oman organisaation ulkopuolelta.

Infektioiden torjunnan erikoistumisopinnot suorittaneiden sairaanhoitajien asiantunti- juutta tullaan hyödyntämään muun muassa pyytämälle heitä luennoimaan infektioiden torjunnan koulutuksissa. Heidän on mahdollista järjestää koulutuksia myös yksiköiden- sä henkilöstölle. Erikoistumisopinnot suorittaneille hygieniayhdyshenkilöille järjestettiin keväällä 2011 neuvotteluilmapäivä, jossa käytiin läpi heidän kokemuksiaan koulutukses- ta sekä pohdittiin tulevia yhteistyömuotoja. Koulutuksen aikana heidän opiskelijaryh- mänsä oli järjestänyt infektioiden torjunnan koulutuspäivän, joka oli toteuduttu rastikou- lutuksena. Ideana rastikoulutuksessa oli, että infektioiden torjunnan aihealueita käytiin

läpi käytännössä eri tehtävien avulla. Koulutus oli koettu toimivaksi, joten pohdittiin, että samantyyppisen infektioiden torjunnan koulutuspäivän voisi järjestää myös Kainuun maakunta -kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle.

Infektioiden torjunnan koulutuskokonaisuus on viimeisten vuosien aikana kehittynyt merkittävästi Kainuun maakunta -kuntayhtymässä. Koulutuksia on ollut runsaasti tarjolla ja niihin on osallistunut suuri joukko henkilöstöä. Lääkäreiden osallistuminen infektioiden torjunnan koulutuksiin on ollut vähäistä. Henkilöstön antama palaute koulutuksista on ollut positiivista ja koulutukset on koettu tarpeellisiksi. Kaikkiin yksiköistä tullessiin koulutuspyyntöihin ei ole pystytty vastaamaan myönteisesti tiiviiden aikataulujen vuoksi. Näissä tilanteissa on yksiköitä pyydetty hyödyntämään keskitettyjen koulutusten tarjontaa ja niiden aiheisällöt.

Omaa asiantuntijuutta vahvistaakseen hygieniahoitajat ovat osallistuneet seuraaviin valtakunnallisiin ja alueellisiin koulutuksiin.

Infektioiden torjunta -yksikön henkilöstön koulutukset 2010–2011

- 4.2–5.2.2010 13. Valtakunnalliset Haavapäivät, Helsinki
- 17.2–18.2.2010 36. Valtakunnalliset Sairaalahygieniapäivät, Helsinki
- 15.3.2010 Tartuntatautirekisterikoulutus, Helsinki
- 25.3.2010 Alueellinen infektio- ja sairaalahygieniakoulutuspäivä, Kuopio
- 18.5.2010 SAI-Konferenssi, Helsinki
- 28.5.2010 ERVA-alueen hygieniahoitajien kehittämispäivä, Oulu
- 4.10.2010 Tartuntatautiseurannan neuvottelupäivä, Helsinki
- 5.-8.10.2010 Täydennyskoulutuskurssi; Elintarvike- ja vesivälitteisen epidemian selvittämisestä, Helsinki
- 2.-3.11.2010 XXIII Valtakunnalliset Tartuntatautipäivät, Helsinki
- 9.11.2010 Tuberkuloosikoulutusta vastaanottokeskuksessa -yhteistyössä on voimaa, Oulu
- 19–21.1.2011 XII Valtakunnalliset hygieniahoitajien koulutus- ja neuvottelupäivät, Tallinna
- 3-4.2.2011 Valtakunnalliset Haavapäivät 2011, Haastavat ja harvinaiset haavat, Helsinki
- 14.3.2011 Hygieniahoitajien neuvottelupäivät, Projektista pysyvään käytäntöön, Mikkeli

- 15–16.3.2011 37. Valtakunnalliset sairaalahygieneiapäivät, Mikkeli
- 23.3.2011 Alueellinen infektio- ja sairaalahygieneiakoulutuspäivä, Kuopio
- 15.9.2011 Euroopan prevalenssitutkimus (ECDC-PPS) - koulutuspäivä, THL, Helsinki
- 28–30.9.2011 Pohjoismaiden Sairalahygieneiakongressi, Vaasa
- 3.10.2011 Sairaanhoidopiirien tartuntatautien neuvottelupäivä, THL, Helsinki
- 7.10.2011 Ajankohtaista infektioiden torjunnasta, Oulun alueellinen koulutus
- 18.10.2011 OYS:n alueellinen koulutus (etälähetys): Mikrobiologisten näytteiden ottaminen
- 1-2.11.2011 XXIV Valtakunnalliset Tartuntatautipäivät, Filha, Helsinki

Myös hygieniayhdyshenkilöt, tartuntataudeista vastaavat lääkärit ja hoitajat sekä muut infektioiden torjunnasta kiinnostuneet ovat voineet osallistua alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutuksiin. Näin he ovat vahvistaneet omaa asiantuntijuuttaan tartuntatautien ja infektioiden torjuntatyössä. Sekä valtakunnalliset että alueelliset, muiden sairaanhoidopiirien järjestämät koulutukset ovat olleet erityisen tärkeitä hygienihoitajille, koska alueen infektioiden torjunnan koulutusvastuu on ollut pääsääntöisesti heillä. Näin he ovat voineet jakaa uutta ja ajantasaista tietoa Kainuun maakunta -kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle paikallisissa koulutuksissa.

Epidemioiden torjuntatyön kehittäminen

Tartuntatautilaki 25.7.1986/583

3 §

”Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä sairaalainfektioiden torjunta.”

6 §

”Sairaanhoidopiirin alueella tartuntatautien vastustamistyön ohjaus kuuluu sairaanhoidopiirille. Sairaanhoidopiiri toimii myös tartuntatautien vastustamistyön alueellisena asiantuntijana ja seuraa tartuntatautien vastustamistyön toteutumista alueellaan. Sairaanhoidopiiri avustaa tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavaa kunnan toimielintä tartuntatautien toteamisessa ja tartuntatautiepidemioiden selvittämisessä sekä tartunnan jäljityksessä. Sairaanhoidopiiri ohjaa alueellaan sairaalainfektioiden torjuntaa, seuranta ja selvittämistä.”

Tartuntatautilain 7 §:n mukaa kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa, terveydenhuoltolaissa ja tartuntatautilaissa säädetään. Kainuussa tämä tehtävä on Kainuun maakunta -kuntayhtymän vastuulla. Kuntayhtymä on keskeisessä asemassa myös pandemiaan varautumisessa ja pandemiatilanteen hallinnassa. Kainuussa on laadittu koko maakuntaa koskeva influenssapandemiaan varautumisen suunnitelma, jota hyödynnetään epidemiatilanteissa ja käytetään tukena mahdollisissa tulevilla pandemiaan varautumisen koulutuksissa.

Hankkeen kolmantena tavoitteena on ollut kehittää alueellista epidemioiden torjuntatyötä. Kainuussa tartuntatautien ja epidemioiden torjuntatyöstä vastaavat maakunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri, hygieniahoitajat sekä alueellisesti tartuntataudeista vastaavat lääkärit ja hoitajat, jotka toimivat seudullisina tiimeinä. Tartuntataudeista vastaavien lääkäreiden verkoston toimintaa on pyritty kehittämään muun muassa kutsuamalla heidät koolle yhteiseen kokoukseen. Tavoitteena olisi ollut tiivistää yhteistyötä ja sopia yhteisistä toimintamalleista ja tiedonvälittämisestä tartuntatautien ehkäisyn ja seurannan sekä epidemioiden torjunnan ja epidemiaselvitysten osalta.

Tehtävä osoittautui haasteelliseksi, eikä kokous toteutunut osallistujien puutteen vuoksi. Tältä osin meillä on edelleen kehitettävää. Jatkossa tuleva infektio lääkäri voisi organisoida seudullisesti toimivien, tartuntataudeista vastaavien lääkäreiden verkoston toimintaa, jotta toimintamallit saataisiin yhtenäiseksi koko Kainuun alueella. Tartuntatauteihin ja epidemioiden liittyvän tiedon välittäminen kuntien ja sairaanhoitopiiriin, tässä tapauksessa infektioiden torjunta -yksikön, välillä on tärkeää, jotta tilanteisiin pystytään puuttumaan mahdollisemman nopeasti.

Hygieniahoitajat ohjaavat tartuntataudeista vastaavien hoitajien verkoston toimintaa ja pitävät heihin yhteyttä muun muassa sähköpostilla ja puhelimitse. Tärkeä yhteistyökanava on myös koulutustapaamiset. Tartuntataudeista vastaaville hoitajille suunnattuja aiheita käsitellään säännöllisesti yhdyshenkilökoulutusten yhteydessä. Tartuntataudeista vastaavien hoitajien verkostoa päivitetään ja täydennetään muuttuvien tarpeiden mukaan, viimeisin päivitys on tehty syksyllä 2011.

Tartuntatautien vastustamistyö on erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistoimintaa. Tartuntatautien toteutamisessa, epidemioiden selvitystyössä sekä tartunnan jäljityksessä maakunnassa on vielä kehitettävää. Epidemiatilanteissa on tärkeää panostaa eri toimintojen ja tahojen työn sujuvaan koordinointiin sekä keskinäiseen tiedonkulkuun, jotta kaikilla osapuolilla on ajan tasalla olevaa tietoa epidemian hoidosta. Kainuussa tähän tehtävään tarvittaisiin henkilö, esimerkiksi maakunnallinen tartuntatautivastuuhoitaja, joka ohjaisi ja koordinoisi tartuntatauteihin liittyvää toimintaa maakunnallisella tasolla.

Tartuntatautivastuuhoitajan tehtäviin kuuluisi:

- alueellisen tartuntatautirekisterin ylläpitäminen ja seuranta
- epidemiaselvitystilanteissa avustaminen, epidemiaselvitysten ja potilashaastattelujen tekeminen erikoissairaanhoidossa, potilaiden ohjaus
- tartuntatautikoulutuksen tehostaminen maakunnan alueella
- tartuntatauteihin liittyvien hoitokäytäntöjen ja ohjeiden yhtenäistäminen, alueellinen neuvonta

- yhteistyöverkoston ylläpitäminen

Tällä hetkellä näitä tehtäviä hoitavat hygieniahoitajat, mutta sairaala- ja laitoshygieni-
aan liittyvien haasteiden lisääntyminen vie entistä enemmän heidän työaikaansa.

Kainuun maakunta -kuntayhtymässä on ympäristöterveydenhuollon toimesta laadittu oma toimintasuunnitelma ruokamyrkytys-epidemioiden varalle. Edellä mainittua toimintasuunnitelmaa ovat olleet laatimassa sekä maakunnallinen että seudulliset selvitystyöryhmät. Toimintasuunnitelman päivittäminen on ollut käynnissä vuoden 2011 aikana. Ympäristöterveydenhuolto on pyytänyt kommentteja ja ohjeistusta humaaninäytteiden oton osalta maakunnan tartuntataudeista vastaavalta lääkäriltä ja hygieniahoitajalta. Tartuntataudeista vastaava lääkäri Pekka Ruuska ja hygieniahoitaja Senja Torvinen ovat käyneet toimintaohjeistuksen läpi ja antaneet kommentit sekä ajantasaiset ohjeet humaaninäytteiden otosta toimintasuunnitelman päivittämistä varten. Päivitettyä toimintasuunnitelmaa olisi nyt ajankohtaista käydä läpi yksiköiden kanssa.

Vuodesta 2004 lähtien on tartuntatautilakiin sisällytetty myös hoitoon liittyvien infektioiden torjunta, seuranta ja selvitykset. Hoitoon liittyvien infektioiden seurannasta vastaa Kainuussa infektioiden torjunta -yksikkö. Sekä Kainuun keskussairaalassa että Kajaa-
nin seudun sairaalassa toimii infektiotyöryhmät, jotka seuraavat oman sairaalan laitoshygieniaa sekä infekti- ja epidemiatilannetta. Lisäksi Kainuun keskussairaalan infektiotyöryhmä seuraa koko maakunnan alueen tartuntatauti- ja epidemiatilannetta sekä hoitoon liittyvien infektioiden määrää hygieniahoitajan tekemien tartuntatautiraporttien ja sairaalainfektiotilastojen avulla. Edellä mainitut raportit ja tilastot kootaan puolivuosit-
tain ja tiedot välitetään organisaation käyttöön.

Kainuussa on kattava hygieniayhdyshenkilöverkosto. Verkostoon kuuluu hoitajia erikoissairaanhoidosta, perusterveydenhuollosta, pitkäaikaishoidosta ja kotihoidosta sekä yksityisistä hoitokodeista. Verkostoa päivitetään ja täydennetään muuttuvien tarpeiden mukaan. Hygieniayhdyshenkilöiden rooli toimintayksiköissä on tärkeä. He toimivat linkkinä henkilökunnan ja hygieniahoitajien välillä. Heidän tehtävänä on seurata yksiköidensä toimintatapoja, ohjata ja motivoida henkilökuntaa infektioiden torjuntatyössä. He perehdyttävät uusia työntekijöitä ja opiskelijoita sekä tiedottavat uusista asioista ja toimintaohjeista työyksiköissä. Lisäksi he seuraavat oman yksikkönsä hoitoon liittyviä infektiota, niiden määrää sekä kirjaavat ilmoituksia SAI -rekisteriin niissä yksiköissä, joissa se on käytössä.

Hygieniayhdyshenkilöille järjestetään säännöllisesti koulutusiltoja. Uusista ja muuttuneista asioista heille tiedotetaan myös sähköpostin välityksellä. Tavoitteena on edelleen, että hygieniayhdyshenkilöille järjestettäisiin työyksiköissä riittävästi työaika edellä mainittujen tehtävien hoitamiseen. Joissakin yksiköissä työaika on annettu esimerkiksi hoitoon liittyvien infektioiden sekä antibioottihoitoilmoitusten kirjaamisesta ja tarkistamisesta varten. Saadakseen työaika erityistehtäviensä hoitamiseen hygieniayhdyshenkilön tulee olla itsekin aktiivinen ja motivoitunut tehtävänsä hoitamiseen. SAI -rekisterin käytön tehostaminen Kainuun keskussairaalassa ja käytön laajentaminen terveyskeskussairaaloihin tulee vaatimaan lisää hygieniayhdyshenkilöiden työpanosta työyksiköissä, jotta hoitoon liittyvien infektioiden ilmoitusaktiivisuus lisääntyisi ja ilmoitusten laatu parantuisi.

Oleellinen seikka epidemioiden torjuntatyötä kehitettäessä on, että meillä on riittävästi osaavaa ja motivoitunutta henkilökuntaa hoitamassa edellä esitettyjä tehtäviä. Tehtävien hoitamista varten tartuntataudeista vastaaville hoitajille ja hygieniayhdyshenkilöille tulisi varata riittävästi työaikaa ja heidän erityistehtävänsä tulisi huomioida myös tehtäväkohtaisessa palkkauksessa. Organisaatiossa olisikin tärkeää nähdä, että ennalta ehkäisevä toiminta tulee edullisemmaksi kuin hoitoon liittyvien infektioiden ja vaikeiden epidemioiden hoitaminen.

7. Hankkeen kustannukset

Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen -hankkeen on rahoittanut Oulun lääninhallitus ja Kainuun maakunta -kuntayhtymä. Valtionasustushakemuksen mukaan hankkeen kokonaiskustannukset tulevat olemaan 130 078 euroa, joista kuntayhtymän omarahoitusosuus oli 65 039 euroa ja valtionavustuksen osuus 65 039 euroa. Valtionavustus myönnettiin hakemuksen mukaisesti.

Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 107 959 euroa, joista henkilöstömenojen osuus oli 79 843, palveluiden ostojen osuus 4 183 euroa sekä materiaali- ja vuokratulujen osuus yhteensä 23 933 euroa. Valtionavustuksen ensimmäisen erän maksatushakemus lähetettiin Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon 27.1.2011 ja tehdyn päätöksen (14.4.2011) mukaan Pohjois-Suomen aluehallintovirasto maksoi Kainuun maakunta -kuntayhtymälle valtionavustusta 32 136 euroa, joka oli 50 % valtionavustukseen oikeuttavista menoista. Toisen erän maksatushakemus lähetettiin Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon 21.11.2011. Ajalla 1/2011–10/2011 syntyneet, valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset olivat 43 687 euroa. Haettava valtionavustus oli 21 843 euroa.

Hankkeen arvioidut kokonaiskustannukset alittuivat 22 119 eurolla. Henkilöstömenoihin varattua rahaa jäi käyttämättä 6 157 euroa, palveluiden ostoihin 12 617 euroa ja materiaalihankintoihin 3 713 euroa. Hankkeen aikana järjestettyjen koulutusten kustannukset ovat menneet Kainuun maakunta -kuntayhtymän keskitettyjen koulutusten kustannuksista. Projektityöntekijän koulutus- ja matkustuskustannukset ovat myös alittuneet. Yksityiskohtainen talousarvoin toteutuminen käy ilmi maksatushakemuksista ja valtionavustusselvityksestä.

8. Hankkeen arviointia ja tulevaisuuden haasteita

STM:n sairaanhoitopiireille jakamat hankeavustukset ovat olleet jo usean vuoden ajan merkittävä määräraha kehitettäessä sekä valtakunnallista että alueellista infektioiden torjuntatyötä ja pandemiaan varautumista. Näiden määrärahojen turvin on sairaanhoitopiireihin pystytty palkkaamaan lisää infektioiden torjunnan ammattilaisia. Myös Kainuun maakunta -kuntayhtymän infektioiden torjunta -yksikössä on ollut vuodesta 2005 alkaen palkattuna 1-2 projektityöntekijää vuosittain kehittämässä tartuntatautien ja infektioiden torjuntatyötä sekä pandemiaan varautumista. Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen -hanke oli neljäs peräkkäinen hanke Kainuun maakunta -kuntayhtymässä.

Kainuussa kaikkien neljän hankkeen yhtenä päätavoitteena on ollut saada lisää vakinaisia infektioiden torjuntatyön ammattilaisia maakuntaan. Infektioiden torjunta -yksikön laatiman vision mukaan vuoteen 2016 mennessä maakunnallista infektioiden torjuntatyötä ylläpidetään ja kehitetään vakinaisen infektiolääkärin ja kahden vakinaisen hygieniahoitajan ohjaamana toimintana. Tuloksiakin on saatu. Vuonna 2010 maakuntaan saatiin toinen vakinaisen hygieniahoitajan toimi ja vuoden 2012 aikana Kainuun maakunta -kuntayhtymän palvelukseen saadaan infektiolääkäri. Neljä kuntayhtymän palveluksessa olevaa sairaanhoitajaa on suorittanut infektioiden torjunnan erikoistumisopinnot ja tulevaisuudessa heidänkin työpanostaan tullaan tarvitsemaan alueen infektioiden torjuntatyössä.

Kainuun maakunta -kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstön tartuntatautien ja infektioiden torjuntatyön perusosaamisen kehittämiseen on panostettu merkittävästi hankkeiden aikana. Tätä tehtävää jatketaan myös tulevaisuudessa. Tartuntataudit eivät ole kadonneet mihinkään. Jo rokotuksin voitetuiksi luullut tartuntataudit ilmaantuvat uudelleen ja aiheuttavat epidemioita, jos rokotuskattavuus laskee. Hoitoon liittyvien infektioiden ja moniresistenttien mikrobien määrät lisääntyvät ja ne aiheuttavat haasteita sekä laitoshoidossa että avohoidossa. Tehtävämme on motivoida sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstöä ennaltaehkäisevään tartuntatautien- ja infektioiden torjuntatyöhön sekä tukea heitä haasteellisessa tehtävässä.

Uusia infektioiden torjunnan koulutuksia suunniteltaessa on hyvä miettiä myös erilaisia koulutusten toteuttamistapoja. Perinteisten luentotyyppeiden koulutusten rinnalla voisi käyttää enemmän toimintaa ja vuorovaikutusta sisältäviä koulutusmuotoja. Tiedon muuttaminen käytännöksi voisi tapahtua jo koulutuksen yhteydessä, eikä vasta hoitotyön arjessa. Näin pystyttäisiin vaikuttamaan paremmin koulutettavien asenteisiin ja muutosvastarintaan, varsinkin jos kyseessä on toimintatapojen muutos. Olisi hyvä miettiä myös koulutusten kohdentamista eri työntekijäryhmille. Kohderyhminä voisi olla esimerkiksi hoitotyön esimiehet ja lääkärit. Työyksiköissä esimiehen asenne infektioiden torjuntatyötä kohtaan vaikuttaa siihen, kuinka tärkeäksi hoitotyön osa-alueeksi se koetaan. Lääkäreille suunnattujen infektioiden torjunnan koulutusten vetovastuu tulisi olla infektiolääkärillä. Tavoitteena olisi, että lääkäreiden osallistumisaktiivisuus edellä mainittuihin koulutuksiin lisääntyisi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kouluttaminen ei yksin riitä, vaan tarvitaan myös väestölle suunnattua tiedottamista ja ohjausta nykypäivän haasteista. Tartunta-

tautien ja epidemioiden ennaltaehkäisyn näkökulmasta terveydenhuollon henkilöstön tehtävänä on pyrkiä vaikuttamaan muun muassa väestön rokotusmyönteisyyteen. Pandemiarokotusten aiheuttamat narkolepsiatapaukset ovat osaltaan vaikuttaneet väestön suhtautumiseen yleiseen rokotusohjelmaan. Jos rokotuskattavuus kääntyy laskuun, saattaa se aiheuttaa rokotuksilla hävitettyjen ja harvinaisiksi käyneiden tautien uudelleen ilmaantumisen. Tämän vuoksi on tärkeää, että terveydenhuollon henkilöstöllä on perusteltua ja oikeaa tietoa rokottamisen hyödyistä, haittavaikutuksista sekä rokottamatta jättämisen riskeistä. Rokotuskoulutuksissa saamansa tiedon turvin henkilöstö voi antaa väestölle asiallista tietoa rokotuksista. Tähän haasteeseen meidän on panostettava tulevina vuosina.

Tartuntatautien ja infektioiden torjuntatyö sekä pandemiaan varautuminen ovat haasteellisia tehtäviä myös tulevaisuudessa Kainuun maakunta -kuntayhtymässä. Tavoitteena on, että vakinaisten, infektioiden torjuntatyön ohjauksesta, neuvonnasta ja kouluttamisesta vastaavien ammattilaisten määrä säilyy ennallaan tai lisääntyy muuttuvien haasteiden myötä. Henkilöstön osaamista ylläpidetään ja kehitetään jatkuvan kouluttamisen avulla. Osaavan henkilöstön lisäksi terveydenhuollon toimintaympäristöjen tulisi vastata nykypäivän haasteisiin.

Kainuussa on käynnistymässä erikoissairaanhoidon tulevaisuuden suunnittelu, joka sisältää myös perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluiden ja toiminnan tarkastelun. Tavoitteena on kehittää tehokkaita toimintatapoja ja rakentaa uusia toimitiloja. Uuden sairaalarakennuksen sekä uusien toimintamallien suunnitteluvaiheessa tulisi ottaa huomioon myös infektioiden torjunnan kannalta keskeiset seikat eli yhden hengen potilashuoneet, joissa on omat WC- ja suihkutilat sekä riittävä henkilöstömitoitus. Nämä seikat huomioon ottamalla pystytään vähentämään hoitoon liittyvien infektioiden ja epidemioiden määriä ja saamaan aikaan kustannussäästöjä.

Lähteet

Anttila, V-J & Hellstén, S & Rantala, A & Routamaa, M & Syrjälä, H & Vuento, R (toim.). Hoitoon liittyvien infektioiden torjunta. 2010. Helsinki. Suomen kuntaliitto. WS Bookwell Oy. Porvoo.

Helovuo, A & Kinnunen, M & Peltomaa, K & Pennanen, P. Potilasturvallisuus. 2011. Helsinki. Fioca Oy. Edita Prima Oy. Helsinki.

Ruohotie, P. 2000. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Juva. WS Bookwell Oy.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Opas 15. Potilasturvallisuusopas. 2011. Helsinki. Juvenes Print - Tampereen Yliopistopaino Oy. Tampere.

<http://kaima.kainuu.fi/index.asp> Kainuun maakunta -kuntayhtymä. Sosiaali- ja terveys-toimialan tiedotteet. Erikoissairaanhoidon tulevaisuuden suunnittelu käynnistyy. Julkaistu 10.11.2011.

**KAINUUN MAAKUNTA
–KUNTAYHTYMÄ
JULKAISULUETTELO**

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut
Sarja B: selvitykset ja tutkimukset
Sarja C: hallinnolliset asiakirjat
Sarja D: monistesarja

=====

Sarja A

- A:1 Uusiutuva Kainuu
Kainuun maakuntasuunnitelma 2025
(2005)
- A:2 Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis-
suunnitelma eli TOTSU 2006 – 2007
(2005)
- A:3 Kainuun maakuntaohjelma 2006 – 2010
(2006)
- A:4 Kainuun maakuntakaava 2020
Kaavaselostus 2006
(2006)
- A:5 Kainuun viestintäsuunnitelma 2006–
2008
(2006)
- A:6 Kainuun kansalaisvaikuttamisen
ohjelma 2006 – 2012 (2007)
- A:7 Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis-
suunnitelma eli TOTSU 2008 - 2009
(2007)
- A:8 Kainuun maakuntaohjelman
toteuttamissuunnitelma eli TOTSU
2009 - 2010 (2008)
- A:9 Kainuun maakuntaohjelman
toteuttamissuunnitelma eli TOTSU
2010–2011 (2009)
- A:10 Kainuun maakuntakaava 2020
(2009)
- A:11 Kainuun maakuntaohjelma 2009-2014
(2010)
- A:12 Kainuun maakuntaohjelman
toteuttamissuunnitelma eli TOTSU
2011 - 2012 (2010)
- A:13 Kainuun maakuntaohjelman
toteuttamissuunnitelma eli TOTSU
2012-2013 (2011)

Sarja B

- B:1 Kainuun Venäjä-liiketoiminnan
Strategia 2005–2012 (2006)

- B:2 Sosiaalihuollon teknologian
kehittäminen Kainuussa – hanke
1.4.2005 – 31.3.2007
Sähköisten asiointipalveluiden
kehittäminen sosiaali- ja
terveydenhuollossa
Selvitysraportti 2007 (2007)
- B:3 Sosiaalihuollon teknologian
kehittäminen Kainuussa -hanke
1.4.2005 – 31.3.2007
Mielipidekysely sähköisten asiointi-
palveluiden kehittämisestä sosiaali- ja
terveydenhuollossa.
Tulosraportti 2006 (2007)
- B:4 Ikäihmisten palveluohjaus Kainuussa
– hanke 1.8.2004 – 31.12.2006
Palveluohjaus
– Tienviitta kainuulaiselle ikäihmiselle
Loppuraportti (2006)
- B:5 Kainuun tietoyhteiskuntastrategia
2007 – 2012 (2007)
- B:6 Kainuun maakunnallisesti merkittävät
muinaisjäännökset (2007)
- B:7 Luontomatkailun kehittäminen
maakuntakaavoituksessa (2007)
- B:8 Barents Link Corridor
(2007)
- B:9 Pohjoinen liikennekäytävä - северный
транспортный коридор
(2007)
- B:10 Kainuun luontomatkailun teemaohjelma
(2007)
- B:11 Kenen kyydissä?
Selvitys Kainuun sosiaali- ja
terveystoimen henkilökuljetuksista
(2006)
- B:12 Jouni Ponnikas, Verna Mustonen, Sirpa
Korhonen, Andra Aldea-Partanen &
Nikolai Veresov:
Maahanmuuttajat osana kainuulaista
yhteiskuntaa – Ulkomaalaisväestön
työelämävalmiudet ja koulutustarpeet
(2007)
- B:13 Vartiuksen kansainvälisen raja-aseman
kehittämissuunnitelma (2008)
- B:14 Kainuun väestöennuste v. 2025 (2008)
- B:15 Barents Link
Kansainvälisen raideliikenteen
markkinointi- ja kehittämiskonsepti
Vartius-Kotshkoma 2009 (2009)
- B:15 Баренц-Линк

	Концепция маркетинга и развития международного железнодорожного сообщения ВАРТИУС – КОЧКОМА 2009 (2009)	C:3	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma eli TOTSU 2007–2008 (2006)
B:16	Kainuun runkoliikennesuunnitelma 2009–2012 (2009)	C:4	Talousarvio 2007 ja taloussuunnitelma 2007 – 2010 (2006)
B:17	Kainuun 1.vaihemaakuntakaava Valmisteluvaiheen eri vaihtoehtojen vaikutusten arviointi (2009)	C:5	Vuosikertomus 2006 (2007)
B:18	Kansalaispalautetta sosiaali- ja terveyspalveluiden toimivuudesta Kainuussa vuonna 2009	C:6	Vuosikertomus 2007 (2008)
B:19	Kainuun 1.vaihemaakuntakaava Lähtökohdat ja tavoitteet (2009)	C:7	Talousarvio 2008 ja taloussuunnitelma 2008–2011 (2008)
B:20	Vienan reitti Esiselvityshanke 2007–2008 (2009)	C:8	Talousarvio 2009 ja taloussuunnitelma 2009–2012 (2008)
B:20	Беломорский маршрут Предварительный исследовательский проект 2007–2008 гг. Федерация муниципалитетов региона Кайнуу (2009)	C:9	Vuosikertomus 2008 (2009)
B:21	Osaamista ja innovaatioita yritysten ja julkisen sektorin yhteistyöllä Tutkimus Kainuun innovaatiotoiminnan alueellisesta vaikuttavuudesta seurantajaksolla 1995–2007 (2010)	C:10	Talousarvio 2010 ja taloussuunnitelma 2010–2013 (2009)
B:22	Sisäinen arviointi rahoitetuista hankkeista EAKR:llä, ESR:llä, Kainuun kehittämisrahalla tai kuntayhtymän budjettivaroilla rahoitetut vuonna 2009 käynnissä olleet hankkeet	C:11	Vuosikertomus 2009
B:23	Kainuun viestintästrategia	C:12	Talousarvio 2011 ja taloussuunnitelma 2011–2014 (2010)
B:24	Mielellään Kainuussa kaiken ikää Kainuun mielenterveys- ja päihdestrategia 2011–2016	C:13	Vuosikertomus 2010
B:25	Kainuun 1. vaihemaakuntakaava Vuosangan harjoitusalueen arkeologinen inventointi (Kainuun museo 2010)	C:14	Talousarvio 2012 ja taloussuunnitelma 2012–2015 (2011)
B:26	Kainuun ilmastostrategia 2020		
Sarja C			
C:1	Talousarvio 2006 ja taloussuunnitelma 2006 – 2009 (2005)		
C:2	Vuosikertomus 2005 (2006)		
			Sarja D
		D:1	”Uusiutuva Kainuu” Kainuun tulevaisuudenkuvat v. 2025 (2006)
		D:2	Tietotekniikan osaamiskartoituskyselyn tuloraportti 1. Kainuun vanhus- ja perhepalveluhenkilöstö (2007)
		D:3	Prosessien mallinnus Kainuun sosiaalihuollossa 2005 – 2006 (2007)
		D:4	Sosiaalihuollon teknologian kehittäminen Kainuussa – hanke. Loppuraportti 2007. (2007)
		D:5	Lähiuokaa Kainuusta 2007. Kainuulaisten elintarvikeyrityksien tuoteluettelo, 3 painos. (2007)
		D:6	Kainuussa asuvien maahanmuuttajien koulutus ja työllistyminen (2007)
		D:7	Hoitotyö Kainuussa (2007)
		D:8	Hoitotyön arvokirja (2007)
		D:9	Esiselvityshanke Kainuun rakenteellisen työttömyyden vähentämiseksi Loppuraportti (2007)

D:10	Teknologialla muutosta kotihoidon toimintaprosesseihin. TeKo-hankkeen loppuraportti 1.1.2006 – 31.12.2007. (2007)	-hanke Loppuraportti (2008)
D:11	TeKo-hanke Toimintaympäristön ja tiedonkulun kuvaus 1.12.2005 – 10.5.2006 Sotkamon kotihoidossa. Kartoitus ennen mobiililaitteen käyttöönottoa (2007).	D:24 Sosiaalityön henkilöstön tehtävärakenteen ja työolojen kehittäminen Kainuussa 2006–2008 -hanke Loppuraportti (2008)
D:12	Kainuulainen työkuunto -projekti Loppuraportti (2008)	D:25 Perhekeskukset Kainuuseen -hanke Loppuraportti (2008)
D:13	Hoitotyön ydintiedot sähköisessä potilaskertomusjärjestelmässä -kehittämisprojekti Kainuussa vuosina 2006–2007 Loppuraportti (2008)	D:26 Kainuun päihdetyön koordinointi -hanke Loppuraportti (2009)
D:14	Hoitotyön osaamisen johtaminen Kainuussa -projekti Loppuraportti (2008)	D:27 Sosioekonomiset terveyserot ja niiden kaventaminen Kainuussa -hanke vuosina 2006–2008 Loppuraportti (2009)
D:15	VARTU – varhain tukemalla turvallinen lapsuus, toimintamalli perhetyöhön hankkeen loppuraportti	D:28 Sosiaalialan kehittämissyksikkö Kainuuseen hanke Loppuraportti (2009)
D:15	Omaishoidontuen kehittäminen Kainuussa -hanke Loppuraportti 2008	D:29 Tartuntatautien torjuntatyön ja pandemiaan varautumisen tehostaminen Kainuun maakunta -kuntayhtymässä Jatkohanke 11/2008 – 12/2009 Loppuraportti
D:16	Mielenterveyspalveluiden ja riippuvuuksien hoitopalveluiden maakunnallinen malli -hanke Loppuraportti 2008	D:30 Laadukas perhehoito Kainuussa -hanke Loppuraportti (2010)
D:17	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden itäsuomalainen polku -hanke Loppuraportti (2008)	D:31 Perhehoidon toimintaohje (2010)
D:18	Mielenterveystyöntekijöiden osaamisen kehittyminen ja työrasituksen lieventyminen -hanke Loppuraportti (2008)	D:32 Hyvien työyhteisöjen Kainuu -hankkeen arviointiraportti (2010)
D:19	Luonto on Kainuun vahvuus Kainuun maakuntakuvatutkimus 2008 (2008)	D:33 Hyvien työyhteisöjen Kainuu – Työyhteisöjen kehittämis- ja muutostuki Kainuun hallintokokeilussa ja Kainuun kunnissa 2005–2009 TYKES – hankkeen loppuraportti (2010)
D:20	eAsiointi Kainuussa - hanke Loppuraportti (2008)	D:34 PÄRE -päihdehoitopalvelua nuorille -hankkeen loppuraportti
D:21	Yhteenvetoraportti Kysely vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaille vuonna 2007 (2008)	D:35 Turvallisuussuunnitelma 2010–2012 Kainuun ja kainuulaisten turvallisuuden edistämiseksi. Kainuun maakunta -kuntayhtymä ja Kainuun kunnat (2010)
D:22	Vammaispalvelujen saatavuuden ja erityisosaamisen parantaminen Kainuussa 2006–2008 (2008) Loppuraportti	D:36 Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009–2013 (2010)
D:23	Haavahoidon kehittäminen Kainuussa	D:37 Kainuulainen asunnottomuus keväällä 2010
		D:38 Lasten painonhallinta, liikunta ja ravitsemus -hanke 1.1.–31.12.2010. Hankkeen loppuraportti

- D:39 Pakaste – Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveystalvelut – kehittämisrakenne ja toimintamalli - Kainuun osahankkeen loppuraportti
- D:40 Aikuissosiaalityön kehittäminen Kainuussa 2010
- D:41 Yhteistyömallin kehittäminen suun terveydenhuollossa ja ikäihmisten suun terveyden edistäminen Kainuussa
- D:42 Perusterveydenhuollon kehittäminen Kainuussa – Raporttikooste 2010
- D:43 Terveystyömalli sosiaalityön viitekehyksessä
- D:44 Tervein mielin Pohjois-Suomessa 2009–2011 Kainuun osahanke (TMK). Loppuraportti 2011
- D:45 Kainuun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidekokonaisuus. Terveempi Pohjois-Suomi – Kainuun osahanke. Loppuraportti 2011
- D:46 Pandemian torjunta ja varautumisen tehostaminen 11/2009–10/2011 Loppuraportti 2011